

VALÓBAN FELTÁMADOTT

Szent Ambrus, Milánó püspöke (†397) húsvéti himnuszában így énekel az eseményekről:

*Sírhát nehéz kő zárta el,
őrzötte zsoldos őrsereg,
de fölkelt fényesen, s ragyog
a gyász fölött győzelmesen.*

*Az alvilági sóhajok
s fájdalmak oldódnak tehát,
mert fényes angyal hirdeti,
hogy Krisztus immár nem halott.*

A nehéz kő a biztonságot jelentette. Nem létezik többé, aki annyi kellemetlenséget okozott. Nincs már az, kinek szemrehányásaitól félni kellene, vagy akinek tanítását ámulva hallgatták, vagy aki rendkívüli dolgokat művelt. Sorsa végleg megpecsételődött. Azonban még biztonságban kellett lenni: ezért még az őrségre is szükség volt.

Az egyszerű szavak mögött micsoda feszültség van! Kifejezi azt a reménytelen hangulatot, amely a Kálvária hegyén történt események nyomán kialakult. A félelem elborította az emberek lelkét, menekültek, s csak néhányan voltak – az apostolok közül is csak János apostol – aki ott állt Jézus keresztye alatt.

Azonban hiába volt a nehéz kő, az őrsereg, Ő fölkelt fényesen. Nincs gyász, hisz fényes angyal hirdeti, hogy már többé nem halott, hanem él. Győzött a halálon, él; nem a földi halálon, hanem a bűn okozta súlyos halálon. Ezért is kezdi a Szent e himnuszát ezekkel a sorokkal:

*Rózsálló hajnalfény ragyog,
zeng már az égi háladal,
örömben ujjong a világ,
panaszt üvölt a kárhozat,*

*midőn az égi nagy Király
halál hatalmát megtöri,
s lábbal tiporva poklokat,
feloldja foglyok láncait.*

Húsvét jelentősége a kárhozat panaszában, a pokol letiprásában, a (bűn)láncok széttörésében, a halál hatalmának megtörésében van. Ezért húsvét éjszakája a beavató szentségek (kereszttség, bérmlás és eukarisztia) kiszolgáltatásának és keresztügyi ígéreteink megújításának napja. Méltán, mert egyéni életünkben a kárhozat és a pokol nem

uralkodik, a bűnláncok széttörtek, és újjászülettünk az új életre, amely a Krisztussal való sorsközösséget jelenti.

Áldott, kegyelmekben gazdag, boldog húsvéti ünnepeket kívánok kedves híveinknek azokkal a sorokkal, amelyekkel Szent Ambrus fejezi be Húsvéti himnuszát:

*Maradj örökre, Jézusunk,
fényes húsvéti örömünk,
s kiket kegyelmed újrászult,
oszd meg dicsőséged velünk.*

dr. Verhényi István
protonotárius kanonok,
plébános

PIETÁ

Bölcső volt az öled
élet-szülő élet
halottat dajkálsz most
aki leggyöngébb lett!
Jessze-törzs bimbója
Élet-fakasztója
két térded és karod
halott Isten trónja.

Gyöngé bimbótestét
ringattad el régen
gyermeknél is gyöngébb
aki most e térden
merev-mozdulatlan
hanyatlik halálba
hulló szirom szája
tört kóró a lába.

Gyöngéd szeretettel
ringasd el csak szépen:
erős gyöngédséges
erő kútforrása
mert ez a szeretet
lesz feltámadása!

Szabó Ferenc

RÉSZESEDÉS A HÚSVÉTI MISZTÉRIUMBAN

A legősbibb időktől fogva a keresztény közösség hosszabb ideig készítette elő a hitújjoncokat a keresztény misztériumokban való részesezésre. Azt az „utat”, amelyet az emberek megtesznek a Krisztus örömhírével való találkozástól az egyházba való felvételig, keresztény *iniciáció*nak nevezzük. (*Initiatio* latin szó: kezdés, bevezetés, beavatás.) A három beavató szentség: a *kereszttség*, a *bérmálás* és az *Eucharisztia*. „A kereszténységsbe avatás szentségei által az emberek megszabadulnak a sötétség hatalmából, Krisztussal együtt meghalnak, eltemetkeznek és feltámadnak, megkapják a fogadott fiúság Lelkét, és Isten közösségével együtt ünneplik az Úr halálának és feltámadásának emlékét” (AG 14).

Akik részesedtek a húsvéti misztériumokban, akiket a Lélek új életre szült, azok bizalommal, szabadon és örömmel tesznek tanúságot hitükről, reményükről és szeretetükről. Örülnek, hogy Isten népe közösségéhez, az egyházhoz tartoznak, mert tudják, hogy örök életre hivatnak, már megkezdték az örök életet. De a keresztény örül azért is, mert hiszi, hogy minden ember meghívást kapott Krisztusban az Atya országába: Tudják, hogy valamiképpen Krisztus misztériumához tartoznak azok is, akik esetleg – saját hibájukon kívül – nem találkoznak kifejezetten Krisztussal (mert nem hirdették nekik Krisztust), de igazságban, jóságban és szeretetben akarnak élni.

Mit is jelent az, hogy megkeresztelték, hogy keresztény lettél – szüleid vagy nagyszüleid jóvoltából? Gyermekekorodban – talán csecsemőként – lettél az Egyház tagja, tudtodon és akaratodon kívül. Az egyházi közösség (szüleid és keresztzüleid révén) megvallotta nevedben Jézus Krisztust, illetve a Szentháromságot: az Atyát, a Fiút és a Szentlelket. Az Egyház a keresztelessel jelezte, hogy Isten örök szeretettel szeretett és a vele való életközösségre rendelt. Szüleid és keresztzüleid arra is elkötelezték magukat, hogy gondoskodnak hitbéli oktatásodról, bevezetnek a keresztény életbe.

Később talán jártál hittanra, katekézisre. Vagy erre nem volt lehetőség? Vallástalan környezetben nőttél fel? A hagyományos kereszténységet megkérdőjelezted? A keresztény erkölcs szabályait (tiltásait!) is nyűgnek érezted? Igazában nem is tudod, mit és miért

kell hinned, nincs talán tapasztalatod arról sem, hogy mi az „élet a Lélek szerint”.

A keresztségben – hitünk szerint – meghalunk (a bűnnek) és új életre támadunk Jézus Krisztusban, a megfeszített és feltámadt Úrban, ahogy Szent Pál magyarázza a Római levél 6. fejezetében. Azt is tudjuk, hogy meg vagyunk ugyan váltva, de még reinénységben élünk (Róm 8): visszaeshetünk a bűnbe, a gonosz kívánságok eltéríthetnek a szeretettől, amely a törvény összfoglalata. A ember a vajúdó minden-séggel várja, hogy teste-lelke megdicsőül, amikor majd Krisztus Leleke beteljesíti a megváltást. Azért szerethetjük Istent és felebarátunkat, mivel Krisztus Leleke szívünkbe írja a szeretet belső törvényét. Ezt kegyelemnek is nevezzük, amelyet az életfordulókon a szentségek közvetítenek.

Feladatunk az, hogy Isten Leleke segítségével értelmet és célt, isteni jelentést adjunk életünknek; hogy öntudatosan és szabadon megválljuk és vállaljuk azt, amit keresztségünk szüleink és keresztszüleink vallottak és vállaltak helyettünk. Mindent Istentől kaptunk a természetes és természetfeletti életben, de mindent szabadon magunkévá kell tennünk, mintegy újjá kell teremtenünk a kegyelem erejében.

El kell fogadnunk nemcsak életünket, hanem halálunkat is. Mert csak az adhat értelmet az életnek, aki értelmet ad a végnek, a halálnak is. A véget pedig Jézus világította meg nekünk életével és halálával. Krisztus példájáról írja Szent Pál: „Mindegyikünk éljen embertársaiért, hogy jót tegyen és építse az egyházközösséget. Mert Krisztus sem önmagáért élt.” (Róm 15,2). Jézus az Atya akaratát kereste, egész élete szerető engedelmesség volt. Az Atya pedig azért az „óráért” küldte, amikor szeretetből a kereszten átadta magát a mi üdvösségünkért – hogy „életünk legyen, és bőségesen legyen” (Jn 10,10). Jézus tanítványaitól azt kívánta, hogy hozzá hasonlóan életüket adják testvéreikért. „Arról ismertük meg szeretetét, hogy életét adta éretünk. Tehát nekünk is életünket kell adnunk testvéreinkért” (1 Jn 3,16).

„Mert mire való az élet, ha nem arra, hogy odaadjuk” (Paul Claudel).

Ha a hívő ember Jézussal átadja magát az Atyának és következőképp a szerető szolgálatnak, a szeretet erejében mintegy feltámad: új életet

kezd, új viszonyba kerül Istennel, a világgal, az emberekkel. Ezután életünk értelmét már nem teheti kérdésessé a vég, a bennünk „csírázó” halál. Igaz, a kisebbedésen, a testi halál szorongásán át kell mennünk, de Jézus Krisztus erejében (az általa kapott Lélek erejében) legyőzhetjük a szorongást. Ha átengedem magam Jézusnak, ő már most legyőzi bennem a halált, és így kiengesztelődöm önmagammal, bizonytalanul biztos halálom tényével is. „Add át ennek a Jézus Krisztusnak az uralmat életed fölött, hogy ő váljék középponttá. Ne csak életedet, eleveniségedet, terveidet és céljaidat add át neki, hanem engedd át halálod tényét is. Add neki vissza a halálodat. Ő majd Szentlelkének erejében meg fogja benned és érted tenni azt, amit te magad sohasem tudsz megtenni. Magára veszi és elfogadja halálodat” (H. Mühlen).

A hívő ember ebben az önátadásban – a szeretetben – megtapasztalja Isten jelenlétét. Az új élet átalakítja gondolatainkat, érzelmeinket, szívünket. Ezt az átalakulást megtapasztaljuk az imában, amelyre tulajdonképpen Jézus Léleke tanít meg bennünket. Istennel „társalogva”, beszélgetve – őt dicsérve, hálát adva neki, bocsánatát kérve, világosságért és erőért könyörögve – esetleg felfedezzük, hogy *Jézus Léleke* imádkozik, könyörög bennünk. Szent Pál erről így ír: „Akiket Isten lelke vezérel, azok Isten fiai. Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fogadott fiúság lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: 'Abba, Atya!' Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. (...) Gyöngeségünkben segítségünkre van a Lélek is, mert nem tudjuk, hogyan imádkozzunk helyesen. A Lélek azonban maga könyörög helyettünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal” (Róm 8,14-16,26).

A Lélek által írja szívünkbe Isten a szeretet belső törvényét: „Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm 5,5). „A Lélek gyümölcsei: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás. Ezek ellen nincs törvény. Akik Jézus Krisztushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedé-
lyeikkel és kívánságaikkal együtt. *Ha Lélek szerint éltek, kövessétek is a Lelket*” (Gal 5,22-25).

Szabó Ferenc

ABORTUSZ VAGY TÚLNÉPESEDÉS?

Valamikor az Őszövetség hajnalán Isten így szólt Ábrahámhoz: Áldozd fel Nekem fiadat! – Rettenetes kívánság! Mi, mai keresztények sem sokan indulnánk neki, hogy teljesítsük Isten kérését. Talán valamennyien fellázadnánk: Micsoda Isten az, aki ilyet kíván tőlünk! Ezt nem kívánhatja!

Valójában Isten Ábrahámától sem kívánt ekkora áldozatot, csupán a próbatételek próbatételéül szánta neki, hogy meggyőződjék hűségének arról a fokáról, amellyel kiérdemelte, hogy Isten népének ősatya legyen. Ha Ábrahám földhözragadt ember módjára gondolkozott volna, joggal utasíthatta volna el az Úr kérését. Hiszen itt a Földön senkinek sincs erkölcsi joga ahhoz, hogy embertársától fia feláldozását kérje.

Ma, amikor az Egyház határozottan fellép az abortusz ellen, tulajdonképpen Ábraháméhoz hasonló *isteni próbatételt közvetül az emberiség felé*. Sokan fellázadnak e próbatétel ellen, mondván, hogy az Egyház felelőtlen, hiszen a Föld rövidesen túlnépesedik és nem bírja eltartani az emberiséget.

Ha Istent kikapcsoljuk az életünkből, és földhözragadtan szemléljük a történelmet, akkor ennek az érvelésnek igaza van. Ám nem a mi dolgunk féltetni az emberiséget az általunk elképzelt jövőtől. Ahogy Isten szeretetből elküldte angyalát Ábrahámhoz és megmentette Izsák életét, minden bizonnyal ugyanúgy fogja megállítani földi történelmünk kerekét is, még mielőtt az Ő parancsának következményeként a túlnépesedés áldozatává válhatnék az emberiség.

Ábrahám példáján épülve tehát rá kell bízni magunkat Istenre. Ő hűségünket próbára teszi, amikor az élet védelmét minden körülmények között megkívánja tőlünk – dacolva számos racionális ellenérvvel –, de nem veszítünk és pusztulásunkat akarja. Gondosan őrködik felettünk és a kellő pillanatban megsegíti a hozzá hűségesekeket. Egyénileg már itt a földön is – ahogy azt a nagycsaládosok példája mutatja –, kollektíve pedig az utolsó ítéletkor, amikor majd kiment bennünket Malthus túlnépesedési jóslatának sötét világából.

K.P.

ISTEN-KÉPÜNK FOGYATÉKOSSÁGA

Mindig emlékezetes marad számomra nyolcéves kisfiamnak egy váratlan megjegyzése. Arról volt szó, hogy Jézus a mi példaképünk, aki sohasem követett el bűnt, és szeretetből a legnagyobb szenvedést is vállalta értünk. *Könnnyű neki, mert Ő Isten volt!* – vágott közbe Bence.

Megmagyaráztam neki, hogy Jézus nemcsak valóságos Isten, hanem valóságos ember is volt és neki éppen olyan nehéz volt büntetlennek maradni és szenvedni, mint nekünk. Ugyanakkor rá kellett döbbennem, hogy mennyire hiányos az az Isten-kép, amely gyermekkorunk hittanórái során formálódik meg bennünk. Megtanultuk, hogy Isten mindent megtehet – tehát mindenható –, hogy semmiből teremtette a világot, csak akarta, hogy legyen, és lett, hogy mindentudó, hogy Ő a leghatalmasabb. Megtanultuk, hogy Istent imádni kell, mert mindenben Ő a legkövetkezősebb, hogy örökké él és változatlan.

Ez a statikus, mozdulatlanságot tükröző Isten-kép sokak számára önkéntelenül azt sugallja, hogy Isten a legszerencsésebb Valaki a világon, akinek semmit sem kellett tennie azért, hogy végtelen hatalma és tudása legyen, tehát mintegy érdemtelenül áll mindenki és mindenek felett, és ha példát mutatott nekünk valamiben, az az Ő részéről – végtelen hatalma, tudása és tökéletessége folytán – nem jelentett különösebb erőfeszítést. Akinek dicsőségét – földi mintára – pusztán teremtményeinek szolgálalkái hízelgése szülte.

Sajnos, az Egyház, amikor Istentől tanít, nem hangsúlyozza ki eléggé, hogy Isten az ő tökéletességét nem lottón nyerte, hanem az ő valóságos, igazi érdeme az, hogy tökéletes. Hogy az Isten kifelé örök és változatlan mivolta nem zárja ki az Ő belső életének „érdemszerző” dinamizmusát.

Mire lehet alapozni ezt az állítást?

Tudjuk, hogy Isten a maga képeire és hasonlatosságára teremtette az embert. Az ember – mint képmás – sok mindent visszatükröz teremtményéből. Ahhoz, hogy valakiből itt a földön nemeslelkű, köztisztelő álló, az emberiségen segíteni tudó személyiség legyen, hogy valakiből szent legyen, rengeteg akaraterő, tanulás, önfegyelem, lemondás, áldozatvállalás, felebaráti szeretet gyakorlása szükséges. Földi értelemben a kivívott tisztelet nem ingyen van, hanem az illető rendkívüli erőfeszítéseinek a gyümölcse. Az ember fegyelmezett önművelése és ezáltal való lelki tökéletesedése tulajdonképpen az Isten titokzatos belső életének egy vetülete bennünk.

Ahogy mi emberi erőfeszítéssel emberi „tökéletességre” juthatunk, minden bizonnyal úgy jutott Isten titokzatos belső életében isteni mértékű erőfeszítéssel isteni tökéletességre! Ez az Ő érdeme és teremtményeitől független dicsősége. És azért érdemel imádást, mert mindezt szeretetből, teremtményeinek boldoggá tétele kedvéért tette, nem pedig azért, mert „bíborban született”.

K. P.

IZRAELI ÚTINAPLÓ

A Genezáreti-tavon és környékén

Lassan elhagyjuk a csodálatos kenyérszaporítás színhelyét és azt helyet, ahol az úr Jézus Péterre tette Simont. Kissé déli irányba haladunk a Ginossar-kibucba. Itt vár ránk a kis hajó, amellyel átkelünk a Tó túlsó partjára. A kibuc-élet igen sajátos, de ennek megismerésére most nincs idő. Estefelé még visszatérünk ide.

A kicsi, egyszerű kikötőben horgonyoz egy olyan kis „balatoni” sétahajó, arra szállunk fel. Többen is vagyunk a kikötőben, de mindenki külön „saját” hajóval utazik. Átmászunk a matrózok segítségével a deszkapallókon, és a csoport egy része, velünk együtt, a fedélzeten foglal helyet. A parton igencsak meleg volt, és szinte állt a levegő. Itt kellemes az idő, és a szellő is enyhülést ad.

Nagy dudaszó jelzi indulásunkat, a hajócska lassan nekilódul. Élvezettel szemléljük a tájat: előttünk szemben a Golán-fennsík magasodik, balra kissé mögöttünk a Nyolc boldogság hegye a templommal, balra kissé közelebb Tagba, a csodálatos kenyérszaporítás színhelye, kissé távolabb mintha Kafarnaum látszana. Jobbra a távolban látszik szálláshelyünk, Tiberiás, és köröskörül a Tó, Jézus tava.

Ahogy kierünk a kikötő védett területéről, érezhetően megerősödik a szél, a hajózászló jókorákat csattan, és a hajó is erőteljesebben himbálódzik. Ragyogóan süt a nap, gyönyörű verőfényes az idő. A nagy meleg ellenére sem párás a Tó fölött, kristálytisztán látható a part. Ahogy a Tó közepe felé érünk, egyre nagyobbak a hullámok, és egyre jobban billeg a hajó. Ha az ember visszagondol a bibliai eseményekre, talán érthetővé válik, hogyha ilyen nyugodt időben is így hullámszik a víz, milyen lehet ez viharban, és miért rémültek meg a tanítványok.

Mintegy félóra hajókázás után már itt is vagyunk a túlsó parton. Egy kibuc éttermébe megyünk ebédelni. Nem maga az ebéd a lényeges, hanem a körülmények. Először is, mi az ebéd? Péter-hal. Ez az a hal, amelynek szájában találták a tanítványok a pénzt, erről kapta nevét. Nem vagyok nagy halszakértő, de valami kárász-féle lehet, eléggé szálkás, de nagyon jóízű halacska.

A kibuc neve Ein-Giv. Keletkezése tipikus kibuc történet: abból a célból hozták létre, hogy a Tó partján legyen egy olyan vendéglátó egység, amely a Tó gazdag halállományát az idelátogató turistáknak egy hangulatos ebéd (vacsora) formájában értékesítse. Ehhez három dolog kellett:

Először is megfelelő felszerelés (konyha, étterem, szükséges mellékhelyiségek stb), amit a kibucnak kellett megvalósítani. (Ehhez persze megkapták a szükséges induló támogatást.) Szükséges volt a halállomány megfelelő kezelése (telepítés, etetés, gondozás stb), ami egy másik kibucnak adott munkalehetőséget, és végül ide kellett hozni a turistákat. Ez utóbbi is nagyon jellemző módon valósult meg. Az utazási irodák, mivel a legtöbbjük elhozza a Tóhoz utasait, beépítette a programba az ebédet, ezáltal biztosítva a napi több száz – néha több ezer – vendéget. A Tó körül működő, hajózással foglalkozó kibucoknak is üzletet jelentett ez, így a Tó bármely pontjáról oda tudják vinni az utasokat.

Mi ebből a tanulság? Talán valahogy így kell munkalehetőséget teremteni. Egy jó ötlet, és már vonzza is a többit, emberek százainak ad munkát. Mindenki a sajátját adja hozzá, nem a másik ötletén rágódik, nem azt akarja elgáncsolni. Azt hiszem, tanulnunk lehetne ebből. Ez nem tipikus helyi gondolkodás, ez így logikus. Nekünk is így kellene gondolkodnunk.

Kiszállunk a hajóból, és a szép, rendezett sétányon az étteremhez megyünk. Jókora földszintes épület nagy terrasszal. Többen is reméljük, hogy a kerthelyiségben kapunk helyet, mert jó a levegő és szép a kilátás.

Nem így történik. A belső helyiségbe irányítanak minket. Jó magyar szokás szerint röpködnek a megjegyzések. Persze a nyugatiak kint ülnek, nekünk be kell menni a füledt belső terembe stb. Ahogy átmegyünk a teraszon, láthatjuk, nincs kilátás a Tóra, mert eltakarják a fák, füledt meleg van a ponyvatető alatt, itt-ott legyek is szép számmal jelentkeznak, talán nem is olyan jó itt kívül.

Belépünk. A várt füledt levegő helyett kellemes hűvös légáramlat csap meg minket. Persze a légkondicionálás. Helyet foglalunk a kijelölt asztaloknál, és szinte percekben belül találják az ebédet. Friss, jégkockákkal teli kancsó víz az asztalon. Kellemes az ebéd és a környezet. Körülnézünk, és úgy saccoljuk, hogy egyszerre legalább négy-öt száz ember ültethető le belül és kívül. Ha ez délidőben

ötször-hatszor fordul, naponta két-háromezer vendég ebédel itt. Ez igen komoly forgalom.

Csoportunk valamivel harminc fő feletti, mégis pillanatok alatt megkapjuk az ebédet. Vajon milyen berendezéssel készíthetnek el ilyen sok ennivalót? Kióvakodunk a konyha felé, és meglessük a módszert. A szakácsok és a konyhaszemélyzet barátságos, még mutatják is, hogy miként dolgoznak.

Képzelnünk el egy hatalmas tepsit, amit függőleges osztások szabdalnak pont akkorára, hogy egy hal „állítva” beleférjen. A konyhakész halat beleteszik (kb. 25 db. fér el egy tepsibe) és az egészet belemerítik a fortyogó olajba. Pár perc és kész 25 adag. Ilyen tepsiből és üstből legalább tizet láttunk. Ez tehát a titka a gyors kiszolgálásnak.

Esetünkben van még egy ok. Péntek van, tehát mindenki siet, hogy mire a nap lemegy, a személyzet mindennel kész legyen, mert utána az ünnep miatt nem dolgozhatnak.

Ebéd után pár percet töltünk el a parton és indulunk autóbusszal tovább Szafetba. Most a busz a másik parton halad, balra esik tőlünk a Tó. Jobbra az út mellett a Golan-fennsík emelkedik. Ezúttal megkerüljük felülről a tavat, elhaladunk Kafarnaum mellett, és erősen emelkedő, kissé szerpentin jellegű úton haladunk felfelé. Hamarosan megérkezünk Szafetba.

A városka már meglehetősen kihalt, hiszen néhány percen belül megkezdődik a szombat. Szafet ortodox település, lakóinak közel 85–90 %-a tartja valamilyen formában ősi hitét. Így az utca egyre inkább elnéptelenedik, csak turisták járnak kint.

Szafet városát zömmel azok a zsidók, ill. leszármazottaik lakják, akiket az Ibériai félszigetről a XVI–XVII. században elűztek a spanyol uralkodók. Az itteniek úgy vélik, hogy valójában ők őrzik az igazi zsidó hagyományokat, és ezért itt fog eljönni a megígért Messiás.

A zsinagógába csak bepillantunk. Imádkoznak bent, és természetesen mi sem zavarjuk meg más áhítatát.

Látunk egy rituális fürdőt is (amelyet Názáretben látogattunk meg Szent József házában). Nagyon szép épület volt. Bemenni természetesen nem lehetett. Bekukucsáltunk, amennyire ez nem volt bántó az ottaniakra, de sokat nem lehetett látni, csak egy folyosót, amelyből valamilyen helyiségek nyíltak. Az ortodoxok itt

végzik rituális fürdésüket: a férfiak minden nap, a nők havonta legalább egyszer.

Elnéptelenedik a város. Többen is kérdezik idegenvezetőnktől, ez mindenhol így van Izraelben?

A válasz igen érdekes és meglepő. Izrael lakosságának alig néhány százaléka tartja az ortodox hitet. Szafet olyan város, ahol ez a szám a 100%-hoz közelít, de ez egyáltalán nem jellemző. Például Jeruzsálemben is csak az ortodox negyedben ilyen az élet, máshol kevésbé szigorúan tartják be az előírásokat. A heti pihenőnap a zsidó lakosság részére szombat (a muzulmánok szent napja péntek, a keresztényeké vasárnap), de nem tartják olyan szigorú előírásokkal, mint az ortodoxok. A betartás szigorúsága is változatos. Van aki látszólag betartja, de „az előírásokat kicsit becsapja a modern technika segítségével”. Erre jó példa, hogy sötétedés után nem lehet világosságot gyújtani, ezért a programozható kapcsolókat beállítják, és a „kapcsoló” gyújtja meg a fényt, tehát ez így nem ellenkezik a szabályokkal. Vannak persze olyanok is, akik egyáltalán nem foglalkoznak a zsidó hit ilyen szabályaival, és nagypolgári módon élnek.

A hitet szigorúan betartók nem katonáskodnak, saját iskoláik vannak, csak a hitközségen belül házasodnak, nem használják a civilizáció modern eszközeit (rádió, televízió, sajtó), plakátokon hirdetik programjaikat. Érdekes módon saját országukban is elkülönülnek. Ilyen ortodox negyed Jeruzsálemben, ahol később mi is laktunk. Elbeszélések szerint, a betévedő turista autókat és buszokat sokszor megdobálták kővel, mert ez időben gépjárművel sem szabad közlekedni. Mi is csak szombaton naplemente után mehettünk be oda a busszal. (Idegenvezetőnk megjegyzése szerint persze kővel sem lenne szabad dobálózni, mert az is ellenkezik az előírásokkal, de erre az emberek első indulatukban nem figyelnek.) Mindezek elkerülése céljából az adott időszakban a katonaság lezárja a területet, és a turista utakat is úgy szervezik, hogy ilyen konfliktusok ki se alakulhassanak.

Azt is mesélik, hogy a hatnapos háború azért tartott ilyen sokáig, mert a támadás szombat reggel érte Izraelt, és a katonaság ilyenkor otthon ünnepelt. Mire összeszedték magukat, vasárnap lett, és ekkor indult meg az ellentámadás, sikeresen. Azóta a hadsereg szombaton is készenlétben áll az esetleges támadások elhárítására, bár a létszám nagy része eltávozást kap.

Számunkra furcsa volt egyes ortodox hívők öltözeke is. Többször is utaltam rá, hogy rendkívül meleg volt (35–40 fok), sokan mégis meleg ruhában, sőt szőrmesapkában jártak. Azt a választ kaptuk, hogy ez a hagyományörzés miatt van így. Ezek az emberek általában Európából (Lengyelországból, Ukrajnából stb), tehát hideg éghajlatú országokból vándoroltak ki, és ha ott jó volt így öltözködni, akkor ezen itt sem kell változtatni. A hagyománytisztelet igen fontos az ortodox hívők körében.

Lassan elhagyjuk Szafetot és ereszkedünk lefelé a Tó partjára. A szerpentinen nagyon kellemes az út, jobbra-balra a szelíd dombok gyönyörűen megművelt földjei. Szép ligetek, néhol kis erdők, és előtünk időnként kibukkan a naplementében a Tó, valószínűtlenül azürkéken. Béke, csend és nyugalom.

Visszaérünk a Tó partjára, és hazafelé indulunk.

Útközben meglátogatjuk a Ginossar-kibucot. A kibuc ugyancsak egy izraeli specialitás. Megkísérli az ember más szóval helyettesíteni: kommuna, termelészövetkezet, de egyik sem adja a lényegét. A kibuc az kibuc. Nem lehet más szóval megmagyarázni. Ez egy speciális társulás, életforma, életszemlélet, világnézet, ill. ezek mind együttesen. Létükhöz sajátos lelkület kell, mert talán nem véletlen, hogy ez a látszólag egyszerű és sokak számára előnyös formula miért csak Izraelben, és itt is miért csak a zsidó lakosság között tud fennmaradni. A kapott és megfigyelt információk alapján megkísérelm felvázolni a kibuc életét.

A kibucot polgári személyekből összeállt csoport hozza létre. Általában fiatalok, akik együtt nőttek fel vagy együtt tanultak, ill. katonáskodtak. Izraelben a férfiak mellett a nők is katonakötelesek. Így a csoport elgondolja, hogy hol és milyen alaptevékenységgel kíván létrehozni kibucot, és ezt – a célok felvázolásával – benyújtják az illetékes minisztériumnak. Ott elbírálják a kérelmet, és ha elfogadják, az állam megépíti az alapításhoz szükséges infrastruktúrát (út, vízvezeték, csatorna, villany, gáz), és induló hitelt ad a csoportnak munkája elkezdéséhez (ezt az induló tőkét nem kell visszafizetni az államnak, természetesen nem mehet át egyéni tulajdonba).

A kibucon belül mindenki megkapja a munkabeosztását, ott dolgozik, de fizetést nem kap. Ezzel ellentétben mindent megkaphat, amire szüksége van (ruhát, cipőt, lakást, kosztot stb). Az itteniek úgy

fogalmaztak, hogy a kibuc szerény színvonalú, de gondtalan életet biztosít.

Ha a háziasszonynak főzni van kedve, elkéri a hozzá szükséges alapanyagokat, és főz a családnak, de ha nincs kedve vagy ideje, a közös konyha főztje mindig rendelkezésre áll.

A gyerekek napközben iskolába járnak, és foglalkoznak velük egész nap, amíg a szülők este ráérnek törődni velük. A hetvenes évek végéig a gyerekeket a családoktól elkülönítve nevelték, csak az ünnepeket töltötték a családdal. Ma egyre inkább a szülők nevelik a gyerekeket, így iskola után hazamennek, és az estét és az éjszakát a szülőkkel töltik. Eleinte ez azért okozott gondot, mert a lakóházak csak földszintesek voltak, és csak a szülők és az iskolába nem járó gyerekek elhelyezésére szolgáltak. Ma már egy emeletet húznak az épületekre az új igények kielégítésére, és most már a nagyobb gyerekek is a családban nőnek fel.

Mindenki azt csinálja, amihez ért, vagy amire igény szerint szükség van. Lehetőség nyílik a nem éppen „szükséges” tevékenységek végzésére is. A Ginossar-kibucban mesélték, hogy a hetvenes évek elején odakerült egy ember, akinek hobbjja volt a kaktusz-nemesítés. Gazdasági szempontból ez értéktelen tevékenységnek tűnt, mégis megengedték neki, hogy hetente két munkanapot ezzel töltsön. Néhány év alatt olyan csodaszép kaktuszfarmot hozott létre, hogy nemcsak a kibuc lakóinak vált gyönyörűségére, hanem turisták is kezdték látogatni (ez pedig növelte a vendégház, az étterem forgalmát, és így közvetlenül is hasznot hozott a kibucnak), így ma már az illető teljesen ennek szenteli minden idejét, sőt időnként segítséget is kap. Mi is megtekintettük, valóban gyönyörűek voltak a kaktuszok, a parányitól a több méteresig.

Ritkán, de előfordul, hogy valaki elhagyja a kibucot, és máshol kíván élni. Ez régebben nagy szégyen volt, éjjel vagy hajnalban távozott az illető. Ma már gyakrabban fordul elő. Ilyenkor kiszámítják, hogy mennyit keresett volna, ha fizetést kapott volna, és azt megkapja, mert az „új élet” indulásához pénz kell. A távozás azért ma is ritkaság számba megy.

Ennek a kibucnak a tevékenysége igen változatos: földművelés, gyümölcstermesztés (banán, narancs, datolya), állattenyésztés, halászat, hajókázás, idegenforgalom stb. Láthatók bunkerek is, mert

a szemben lévő Golan-fennsíkről sokszor támadták 67 előtt az itteni lakosokat.

Itt, a Tóban találtak két kis hajót a víz alatt. Megállapították róluk, hogy kb. az Úr Jézus idejéből valók. Az egyiket kiemelték, de bármilyen konzerválási eljárást is alkalmaztak, a kis hajó széjjelporladt. Addig a másikat nem akarják kiemelni, amíg megfelelő eljárást nem találnak megmentésére.

Közben besötétedett, indulunk szálláshelyünkre Tibériásba. Megint vége egy csodálatos, élményekkel gazdag napnak.

Deo gratias!

Madaras Gábor

REPÜLŐVEL FATIMÁBA

Időpont:	augusztus 21–27.
Utazás:	repülővel oda-vissza, helyi közlekedés autóbusszal
Elhelyezés	2–3 ágyas szállodai szobákban
Ellátás:	félpanzió (reggeli, vacsora)
1. nap	utazás
2. nap	Fatima (szentély, szentmise, a kegyhely története, rózsafűzér, gyertyás körmenet)
3. nap	Fatima (szentmise, gyertyás körmenet), Aljustel (a látnok gyerekek háza, Lisszabon: városnézés)
4. nap	Fatima (szentmise, gyertyás körmenet), kirándulás: Batalha, Nazaré, Alcobaca
5. nap	Fatima, ill. fakultatív kirándulás: Obidos, Mafra, Sintra, Capo da Roca, Estoril (kb. 3000 Ft)
6. nap	Fatima; zárandok programok (gyertyás körmenet), ill. fakultatív kirándulás: Portó, Coimbra (kb. 3500 Ft)
7. nap	hazautazás

Részvételi díj: kb. 55 ezer Ft.

Jelentkezés: JULIANUS Tours, 1055. Dudapest, Szent István krt. 11.

Tel: 153-4600, 153-4034, 153-4056, 153-4143

ÖTVEN ÉVE TÖRTÉNT...

1995. március 22-én emlékeztek meg Székesfehérváron Bergendy János püspöki irodaigazgató, pápai kamarás mártír halálának 50 éves évfordulójáról, akit 1945. március 22-én reggel a püspökséget elfoglaló szovjet katonák lőttek agyon.

Bergendy János 1928-tól 1933-ig Albertfalva első lelkésze és hitoktatója volt. Ezért a megemlékezésen az Albertfalvi egyházközség is képviseltette magát.

A megemlékezés a püspöki székesegyházban tartott szentmisével kezdődött. A szentmisét délelőtt 10 órakor dr. Takács Nándor megyéspüspök úr tartotta az egyházmegye papságának részvételével. A hősi halált halt püspöki irodaigazgatóról dr. Németh László budakeszi plébános, akkor püspöki titkár, emlékezett meg. Ő látta őt utoljára élve. Halála előtt pár órával még beszélt vele. Később ő talált rá a püspöki irodában holtan – tarkón lőtték.

A szentmise után mindnyájan lementünk a székesegyház kriptájába, ahol közösen imádkoztunk Bergendy János pápai kamarásért és mindazokért, akik a háború áldozatai voltak. Majd elhelyeztük a koszorúkat, és elénekeltük a himnuszot.

Számomra felejtetlen élmény volt, hogy az „Albertfalvi hívek” koszorúját én helyezhettem el. Bergendy János atya négy éven keresztül volt hitoktatóm Albertfalván, ő készített elő az első szentáldozásra is. Nagyon szerette a gyerekeket, és csodálatosan tanított.

Nemcsak a gyerekek, hanem a szülők is tisztelték és becsülték őt, és nagyon sajnálták az összes albertfalvi hívek, amikor 1933-ban Székesfehérvárra helyezték.

Az ünnepélyes megemlékezés a püspöki palota bejáratában elhelyezett emléktábla megkoszorúzásával fejeződött be, ahol Nándor püspök atya szavai után elénekeltük a Szózatot.

Bárdosy Magdolna

ET RESURREXIT...

A kis családi ház konyháját kellemes sonkaillat járta át. A tűzhelyen egy óriási lábasban együtt főtt a húsvéti sonka a tojással.

Az asszony jóleső érzéssel állapította meg, hogy nagyszombat délutánjára túljutott a munka nehezén. A számára már fárasztó tavaszi nagytakarítással még a hét elején végzett, így arra is maradt ideje, hogy a templomi kórusban a nagypénteki passio énekeibe besegítsen. A kántor nagy örömmel köszöntötte, telt alt hangjára mindig nagy szüksége volt a megcsappant létszámú kis csapatnak. Már csak a tojásokat kéne megfesteni az unokák nagy gyönyörűségére, s már maga elé is képzelte selypítő ötéves unokáját, amint nagy rózsavizes üveggel kezében rázekdi a versikét: „Zöld erdőben jártam...”

Odalépett a tűzhelyhez, hogy megnézzze, puhul-e már a sonka, amikor hirtelen megszédült, megfordult vele a konyha, megtámaszkodott, s le kellett ülnie. Az utóbbi időben egyre többször fogta el ez a fejfájással, bizonytalanságérzéssel kísért rosszullét. Többször feltereste emiatt a község orvosát, aki ilyenkor rendszerint – ujjaival idegesen dobolva az asztalon – türelmetlenül végighallgatta panaszait, majd lázcsillapítót vagy hashajtót írt fel neki.

A doktor természetesen az új idők új embere volt, gyorstalpaló szakértségi után alig pár évvel már orvossá is avanszált. A betegeknek általában a Kalmopyrint vagy az akkor divatos ricinusolajat ajánlotta, talán olyan meggondolásból, ebből nagyobb baj bizonyára nem származhat. Betegei közül legtöbbször idővel inkább otthon kúrálták magukat, megspórolva ezzel a „lódoktorhoz” való elmenetel teljesen felesleges fáradságát. Az asszony is hiába remélte, hogy végre egyszer alaposabban kivizsgálják, nála még a vérnyomás mérése is rendszerint elmaradt.

Ez a mostani rosszullét azonban sehogyan sem akart elmúlni, hiába pihent meg magábaroskadtan a viaszosvászonnal takart kopott konyhaasztal mellett.

Hirtelen belenyilallott az érzés, hogy a házban teljesen egyedül van. Férje a falu két borbélymestere közül az egyik, ilyenkor ünnepek előtt késő délutánig dolgozik. Karácsony és húsvét közeledtével azok is elmennek hajukat szebbé varázsoltatni, akik év közben mindezt házilág oldják meg.

Lánya az utca másik végén lakik, valószínűleg ő is a konyhában sűrög-forog, no és a két csöpp gyermekkel van elfoglalva. Ilyenkor csak a feltámadási szertartáson szoktak találkozni, hogy aztán együtt ünnepeljenek tovább hétfőig.

Át kéne menni a szomszédokhoz, segítséget kérni, villant át agyán, de érezte, ehhez már nem lesz elég ereje. Gyengülő lábakkal lassan betámolygott a konyhából a hálósobába. A nyomás a halántékán közben egyre elviselhetlenebbé erősödött. Itt a vég – gondolta –, és erős halálfélelem kerítette hatalmába. Hirtelen döbbent rá, hogy Krisztus feltámadásának ünnepén kell eltávoznia a földi világból.

Miközben ajkai lassan formálták a Miatyánk szavait, lecsukta szemét, és lepergett előtte életének filmje, annak minden örömével és szenvedésével.

* * *

A fiatalasszony a nagyszombati szentmise végére érkezett férjével és gyermekeivel. A kicsik három és öt évesek, nem tudták volna végigülni a tűz, a húsvéti gyertya és a keresztkút megszentelésének szertartását.

A későn érkezők már nem fértek be a templomba, az ajtóból követték az eseményeket.

Kíváncsian nézte hátulról a sokaságot, és magában kicsit röstelkedett, hogy szellemileg nem kapcsolódik be a szertartásba, minden idegszálával szüleit keresi.

A kórus énekében mintha az édesanyját hallaná? Ez megnyugtatta valamelyest, talán már a borbélyüzlet is bezárt, és az apja itt lehet valahol a közelben.

„Feltámadt Krisztus e napon, Alleluja” – énekelték a hívek, és a ministránsok fehér karingben, égő gyertyával kezükben megjelentek a templomajtóban.

Kellemes áprilisi este volt, a gyerekek tenyerükkel óvták a bukda-csoló lángocskákat a langyos tavaszi szélről.

A körmenet a templom fennállása óta idén először lett radikálisan lerövidítve. A kommunista hatóságok csak a templomot körülölelő utcáskákban engedélyezték a felvonulást.

Istenem, hol vannak azok a háború előtti évek, amikor a menet – élén a tűzoltóság fúvószenekarával – még a kertvárosnak nevezett részre is eljutott.

Mostanra már a családi házak ablakai is sok helyen sötéten maradtak. Talán félelemből? Ezelőtt bizony majd mindenütt a feldíszített égő gyertya köszöntötte a feltámadás örömhírét.

A fiatalasszony egyre feszültebben kereste a lassan vonuló éneklő menetben édesanyját, akit több fejkendős asszonyban felismerni vélt, de közelebb érve mindig csalódottan állapította meg: tévedett.

Férjével és az egyre nyűgösebb gyerekekkel siettek haza, hogy az ilyenkor szokásos és a kicsik által türelmetlenül várt ajándékokat előkészítsék.

Éles csengetés hasított a lakásba. Mindannyian összerendeztek. A kapuban lehorgasztott fejjel, szomorúan állt a gyermekkori jóbarát, édesanyjának szomszédja.

Egyikük sem tudott megszólalni. Hirtelen mindent megértett, a szemek mindent elárultak. Zokogva borult az erős férfi vállára.

* * *

Azóta negyvenöt esztendővel öregebbek lettünk. Az öt éves gyermekből ötvenéves felnőtt lett. Albertfalva katolikus hívei ez idő alatt két plébánosukat is eltemették.

Az akkori feltámadási körmenet résztvevői közül is legtöbben már az örökkévalóságba költöztek. Napjainkban már a hatóságok sem nézik éber szemmel a templomi körmeneteket. Viszont a nagymama tragikusan korai, nagyszombat délutáni halála a húsvéti ünnepeket családjunkban más megvilágításba, más dimenzióba emelte. E személyes tragédia miatt a húsvét titka mélyebb értelmet kapott, s fokozottabban jelentette a halál és a feltámadás, azaz Megváltásuk ünnepét.

Nekünk, evilágban „tévelygő”, húsvét táján komolyan ünneplő keresztény embereknek, múlandóságunk, haláltudatunk torokszorító, tragikus döbbenetében mi más szolgálhatna vigaszul, mint ami örök reménységünk, s amit a költő Pilinszky-nél szebben nehéz megfogalmazni.

*és megszüntetett dobogni szíve –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.*

Sümegh László

MIÉRT ÍTÉLKEZÜNK?

Az utóbbi időben egyre többször döbbenek meg azon, hogy milyen könnyen mondanak, mondunk egymás felett ítéletet. Így húsvét tájékán, még inkább elgondolkodtat, vajon mi lehet az oka annak, hogy nem ritkán a másik további sorsát is befolyásoló véleményünket oly higgadtan tudjuk igazságként közvetíteni, miközben csak felületes ismereteink vannak.

Mi lehet az oka? Felületesség, fontoskodás, a valahova tartozás megnyilvánulási formája, hatalomvágy, szeretetlenség? Minél több ok látszik valószínűsíthetőnek, annál egyértelműbbé válik, hogy az alapprobléma egymás nem ismerése, a megfelelő kommunikáció hiánya.

Ahhoz, hogy együtt tudjunk élni a családban, munkahelyen, s az egész társadalomban, megfelelő ismeretekkel kell rendelkez-nünk a velünk kapcsolatba lépő emberek igényeiről, céljairól, vágyairól, beállítottságáról, elvárásairól is.

Miért nem tudunk minderről, ha már akkor is jelzéseket adunk és kapunk, amikor csak véletlenszerűen vagyunk együtt (pl. egy hivatalban várakozunk mereven nézve a már sokszor elolvasott tájékoztató táblát, mondván, nincs közünk egymáshoz, csak a véletlen hozott össze minket). Miért van az, hogy akik oly közel állnak hozzánk, már azokkal sem tudunk beszélgetni? Pár évvel ezelőtt megdöbbenő vizsgálati adatok kerültek nyilvánosságra. Az udvarlási időszakban a partnerek a közös program kb. 40–60 százalékát töltik beszélgetésekkel (az eltérés a programok jellegéből, az iskolázottság fokából is adódott). A házasság első évének végén 25–30 perctel, míg a harmadik-negyedik évtől már csak napi 3–5 perctel töltenek a házastársak tartalmi beszélgetéssel.

Sokan úgy gondolják, hogy ők már a társuk rendezüléséből is tudják, az nőre gondol. Náluk már nincs szükség beszédre. Mégis döbben-ten szembesülnek egy társasági beszélgetésen, esetleg családte-rápián azzal, hogy mennyire másként látták párjukat, mint amilyennek mutatkoznak ezekben az új helyzetekben. Talán félre-ismerték? Sokszor ugyanez a helyzet munkatársainkkal, ismerő-seinkkel, számunkra fontosnak vélt személyekkel. Nem igen hall-

gatjuk meg egymást, ha mégis az a fontos, hogy nekünk legyen igazunk. Emiatt hajlamosak vagyunk félreértelmezni a másik mondanóját, viselkedését. Ez a félreértelmezés az esetek többségében negatív irányú. A legnagyobb rácsodálkozás a véletlen alkalmakkor történik, amikor a beszélgetések során „új oldaláról látjuk a másikat” s ez megváltoztatja a róla kialakított képünket, a vele kialakított viszonyunkat, s rájövünk „vele egy húron pendülünk”.

Esetenként az addigi felületes ismeret alapján a szimpátia könnyen átválthat „te idegen vagy számomra” viszonyulássá.

A beszéd, a beszélgetés, a másikra való nyitott odafigyelés minden élethelyzetben alapvető fontosságú. Csak így kerülhetjük el az igazságtalan véleményeket, ítéleteket, csak így tarthatjuk össze családunkat, baráti társaságunkat s csak így vállalhatjuk tiszta lelkiismerettel döntéseinket, választásainkat, kapcsolatainkat.

Rózsáné Czigány Enikő

425 ÉVE SZÜLETETT PÁZMÁNY PÉTER

Nagyváradon 1570. október 4-én született Pázmány Péter, a magyar katolikus egyház gényusa, a magyar irodalomtörténet nagy alakja. Az elmúlt évtizedekben kimaradt az irodalomórákról, mert művei több évszázad távlatából is erőt, erkölcsi tartást sugároznak. Erőt és tartást, melyre korunkban is oly nagy szükség van. Pázmány Péter előtt tisztelgünk, mikor a „*Mint kell a keresztyén leányt nevelni*” című prédikációjából közlünk részleteket. Sokféle szemmel lehet olvasni. Lehet a régies nyelvet figyelve, lehet kordokumentumként, lehet irodalmi alkotásként és lehet jónéhány dologban ma is érvényes igazságokat kimondó prédikációként tanulmányozni. A részlet közlésével figyelemfelhívás a célunk, bízva, hogy többen kézbe veszik eztán Pázmány Péter műveit.

Örömmel jelezzük, hogy a Társas Körben 1995. május folyamán, Bitskey István, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem professzora fog előadást tartani Pázmány Péterről.

K. G.

PÁZMÁNY PÉTER:

MINT KELL A KERESZTYÉN LEÁNYT NEVELNI (RÉSZLETEK, 1631.)

[...] Ne csudálja senki, ha én, aki soha leányokat nem neveltem, a leányok neveléséről tanúságot adok; meg ne botránkozzék senki, ha az ördög incselkedésit és a világ feslett szokásit világosan említem: mert én semmit magamtúl nem mondok; amit a Bibliában és előbb említett szent doktorok írásiban olvastam, azt egybe és rendbe hozom; azaz nem magam gondolatit mondom, hanem a szentlélektől viseltetett atyák írásából egybeszedem és előtökbe terjesztem az igazságot. [...]

Nem elég a keresztyén szülék hivataljára, hogy fiok, leányok betegségében körülök vigyázzanak; orvosokat kereslenek; halálokon siránkoznak, mint a mai evangéliomban említett fejedelem: hanem kötelesek azt érteni; hogy akiket test szerént szülnek, azokat Istennek szülik: és kemény büntetés alatt tartoznak azzal, hogy Isten akarata szerént neveljék őket. [...]

Látom, hogy a fiak nevelésére vagyon az atyáknak valami gondjuk: mert iskolákba és udvarokba küldik; lovagolni, vadászni, puskázni tanítgatják őket. De a leányok nevelésében nagy gondviseletlenség vagyon: mert csinosgatás, ruhacifrázás, gangosan lépés, azaz kevélységre való tanítás minden nevelések. [...]

Erre nézve merem mondani; hogy teljes életünk tekéletes vagy feslett állapotja az asszonyemberek nevelésétől árad: mivel első nyolc esztendőnket, azaz legnagyobb és hajlandóbb üdönket, asszonyemberek gondviselése alatt töltjük. Aminemű vélekedéseket és erkölcsöket akkor belénk csepegetnek, azoknak zsinórja után futamodik a több életünk. Ennek felette a szent házasság csendes állapotja, a leányok nevelésén áll: mert a rosszul nevelt leány menyegzője holtig való galyiba. [...]

A természet nem egyébért adott az anyák mellyébe tejet a szülés után, hanem hogy amely vérrel méhekben táplálták magzatjokat, azzal neveljék. Egészségesek is az anyák, ha magok szoptatnak: mert a tejek bévségét könnyebbitik. És nemcsak a gyermek vastagb és egészségesb azzal a vérrel, melyből alkottatott: hanem az anyák is inkább szeretik, akiket fáradtságos bajlódással magok neveltenek. Azért az anya – ha lehet – maga erkölcsét csepegesse leányába: és akit méhében viselt, ölben hordozza; tejje lett vérével nevelje; első mosolygásit és akadozó szólásit kedves csókolgatásával bátorítsa. [...]

Mihent a tejtől elfogják, és szólni s járni kezd a leány: futosson és játsszék magához egyenlő üdös leánygyermekkel; de úgy, hogy az anya vagy más megért asszony, reá vigyázzon. [...]

Mindenekfelett arra kell vigyázni, hogy a gyermek semmi feslettséget ne lásson: mert a gyermeki tudatlanság, amit lát, azt mint a tükör, követésével kiábrázza. Azért nem kell neki olyat látni, amit nem kell követni. [...]

Ne csak ne lásson, de ne is halljon illetlen szót a leány: és oly távol járjon a gonosztól, hogy azt ne is tudja. Ne értse a fajtalan szokat; szerelmeskedő beszédekét senki előtte ne említsen: hanem isteni félelemre és szeretetre gerjesztő históriákat oltsanak elméjébe: ájtatosságot csepegtessenek szívébe: estvéli és reggeli imádkozásokra szoktassák akadozó nyelvét: a templomba menésre édesítsék akaratját: a mennyei dolgok böcsülésére vidámságát értelmét. [...]

Sőt hogy nagyobb kedvet találjon, mind leánykorában szüleinél, mind házassága után szerelmes uránál; szükség, hogy a leány tanuljon étkecskéket főzni. Nem tudom, ha vagyon foganatosb dolog, mellyel magát kedvesbé tehesse az asszony, mintha urát betegségében, maga kezével főzött gyenge étekkel kínálja. Mocskosb az asszonyember keze, mikor más férfiútól szorongattatik, hogysem mikor az urának való főzésben fázék fogástól kormoztatik: éktelenb a táncban vagy kockajátzásban a leány ujjja, hogysem az ételek abárlásában. [...]

Tudom, a községnek nagy része azt ítéli, hogy nem jó írnia és olvasni tanulni a leánynak; mert félő, hogy az olvasásából gonoszt tanuljon; és olyakat ne írjon, amiket nem kellene. De én üdvösséges dolognak ítélem, hogy a keresztyén leány, mindjárt kisdéd korában vagy értelmes öreg-asszonytúl, vagy életemes jámbor, istenfélő embertől olvasni tanuljon; és a szép dolgok olvasásából, tekéletes erkölcsöket vegyen. [...]

Nemcsak a táncolástúl, csevegéstúl, heáibanvaló játékoktúl elvonsza a leányt a tanulás: de a szép, üdvösséges históriák és oktatások olvasása úgy betölti kedvét és gondolatját, úgy felemeli akaratját a tisztességes élet kívánságára, hogy minden éktelen és csintalan indulatokat, fáradság nélkül megfojthat pázsitjában. [...]

Annak okáért, az én ítéletem szerint, igenis tanulja a gyenge leányka az olvasást: csak arra vigyázzanak a szülék, hogy ne valami hívságot és feslettséget olvasson, hanem imádságoskönyveket, ájtatos tanúságokat, Krisztusnak és az ő szentinek életét. Egyszóval, egyebet ne olvasson, hanem amiből erkölcsét jobbíthassa. [...]

Menjünk tovább! Idején, gyermekkorában, az ájtatos imádkozáshoz szokják a leány. Estvéli fektét, reggeli öltözetét, szokott könyörgések késérjék. A templomban való menetelhez és a szent mise halláshoz idején szokják. Lelkipásztora vezérlését kövesse, a gyónás és úrvételének gyakorlásában. Arra figyelmes vigyázása legyen, hogy amely szentnek nevét viseli, annak

életét elméjébe kapcsolja; és Istentől segítséget kérvén, teljes igyekezettel erőlköd-jék, hogy nevén való szenti példáját kövesse tekéletes erkölcsökkel [...]

De mindenekfelett szüzessége tisztaságát szeme fényénél inkább böcsülje és oltalmazza a leány, mert annál nagyobb kincse nincsen. Az pedig oly dolog, hogy ha egyszer elveszti, másszor fel nem találja. [...]

A férfiban sok jószágok lehetnek, úgymint: vitézség, okosság, tudomány, mesterség, igazság, tiszta élet. Ezek közül ha egyben megfogvatkozik is, csak legyen a többiben tekintetes: tűrhető. Az asszonyemberben pedig a tiszta szemérmetség oly szükséges, hogy bár se szép, se gazdag, se gondviselő ne legyen; böcsületessé teszi őtet a tisztaság. De ha e nélkül találta; nincsen semmi böcsületes benne. [...]

Ennek felette ne szenvedjen a leány, hogy férfiú illesse őtet, akármi okon és módon: mert régi mondás, hogy nem szűz, akit gyakran tapogatnak. Ő is pedig, semmi okkal férfihoz ne nyúljon: megemlékezvén, hogy Isten az asszony-emberben, ura élete oltalmáért sem szenvedte a szemérmetlen illettést. Ajándékoskákat ne küldözzön, se ne vegyen: mert példabeszéd az, hogy az asszony, ha ajándékot ad, magát adja: ha ajándékot vesz, maga árát felveszi. [...]

Annak okáért a keresztyén leánynak tudni kell, hogy senkivel nem szabad neki szerelmeskedni, hanem csak férjével. És mikor hízelkedő beszéddel hazudoz az ifjú legény, hogy halálra szereti őtet: bizonyosan higgye, hogy nem őtet szereti, hanem a maga gyönyörűségét, melyet bé akar tölteni. [...]

A testi öltözetet, ami illeti, arról törvényt szabott Isten, mikor apostoli által azt mondotta; hogy nem a hajok sodorgatása, aranyak fényeskedése, öltözetek cifrasága ékesíti a keresztyén asszonyt: hanem a szűnek Isten előtt való tisztasága, az ájtatosság és tekéletes cselekedetek. Nem tiltja Isten a tisztességes öltözetet; sőt akarja, hogy az asszonyok ékes öltözetben járjanak: de úgy, hogy szemérmatosan és józanon ékesgessék magokat. [...]

Ne kenje tehát a keresztyén leány orcáját idegen festékekkel; de tiszta vízzel szépen megmossa. Ne terítse verőfényre festett haját; de boglyoson, csopor-toson, korpáson és szennyesen se hagyja fejét. Pézsmaszagokkal ne füstölög-jön; de dohosságot se szenvedjen maga körül. Értéke felett drágában ne öltözzék; de amibe öltözik, tiszta legyen. Tükörbe avégre ne nézzen, hogy magát cifrázza; de hogy fején vagy orcáján dísztelen és illetlen valami legyen, megtekintse tükörében magát. És ha szép; eltekélje, hogy meg nem rútítja fesletű étellel ékességét: ha rútacska, arra igyekezzék, hogy jó erkölccsel szépegesse magát. [...]

Mert ura kedvéért, a házas asszony sem festi magát; hanem azért, hogy a külsők előtt szebbnek láttassék, és a férfiak szemét és szívét, sőt fohászko-dását, utána vonja. Ura szeme előtt természetinek színe forog; mivel a mosdás vagy izzadás után, elolvad a festék. Nem is hon ültében, hanem szem

eleibe menésben kendőznek az asszonyok. És ebben világi mód szerint is, esztelenül cselekesznek: mert nemhogy szeretetté, de sőt utálatossá teszi őket a kendő; mely az asszonynak gyenge bőrét összevonsza, megégeti: fogait oly feketékké teszi, mintha holtshén darabok volnának: lélegzetét megdohosítja: ábrázatját töpörödteti: és ha e világon annál szebb asszony nem volna is, a festék megrúntja. Egyszóval: Nem egyéb a festett orca, hanem ifjak tüze, bujaság taplója, szemérmetlen szűnek cégére. [...]

Azzal mentegetik némely bolondok kendőzéseket; hogy ezzel mátkát keresnek: azok szemének kedveskednek. Ah, ki nagy vakság, ha azt ítik, hogy a kenőcsét rajtok meg nem isméri! Ki nagy gondolatlanság, ha elhiszik, hogy a festéket szereti, aki személyeket nem szereti! Jobb férjhez nem menni, hogysem oly emberhez menni, kinek inkább tetszik a festék, hogysem a személy. Mert ha bolond volna, aki lovat akarna venni, és nem nézné a lovat, hanem öltözetit; annak sem lehet esze, aki festékét nézi mátkájának, nem tekéletességét. Azért bolondok a férjek, kik feleségekben; a szülék, kik leányokban; a mátkák, kik jegyesekben szeretik és elszenvedik efféle bűdös kendőzéseket. Mert a természetűl adatott színén kívül nagyobb ékessége nincs az asszonynak, mint a tiszta öltözet. Azonkívül egyéb öltözeti és cifrája, rútitása: a többi ördög töre, pokol horga, kárhozat lépes vesszeje: azaz idegen tüzek gerjesztése: bolond ifjak csalogatása: veszedelemnek terjesztett hálója. [...]

De úgy tetszik, a leányok neveléséről eleget szólánk: két szóval, házasságokról emlékezzünk. [...]

Hogy az emberi nemzet tisztán és szentül szaporodjék; hogy az atyák éljenek fiokban, és az Isten népe világ végéig megtartassék, a házasságot rendelte Isten. [...] Nehéz iga a házasság. [...]

A keresztyén leánynak nem szabad férjet keresni vagy házasságról szorgalmazkodni: hanem édes szüléire bízva magát, kik őtet szeretik; kik a világ állapotját tudván, meszszeré néznek; és jobban gondolkodhatnak szerencséjéről, hogysem maga a leány; ki otthon rekesztve élván, nem tudja erkölcsét és állapotját a férfiaknak. [...]

A külső jók között első és legnagyobb tekintet legyen annak erkölcsére és okosságára, akinek akarják adni gyermekeket. Azután értékére és nemzetiségére: csakhogy felettébb nagyobbban – én tanácsommal –, ne adja senki leányát, ha szolgálóvá nem akarja tenni. Idejét és természetét is kell a legénynek nézni: mert ha gyermek, nem tudja megböcsülleni a házasságot: ha igen üdős, egyéb kedvetlenséget is szerezhethet; de hihető, hogy hamar özvegységen hagyja feleségét, és árvaságra nevetlen gyermeket. [...]

Meghallátok, szülék, mire kell a leányok nevelésében vigyáznotok. [...]

Melyre segítsen benneteket az Atya, Fiú, Szentlélek Isten. Amen.

HAGYOMÁNYÖRZÉS A BÜKKÖNY UTCAI ÓVODÁBAN

Ünnepeinkkel, hagyományainkkal azt szeretnénk elérni, hogy a gyermekek érezzék meg, hogy a világnak, amelybe beleszülettek, múltja és jövője van. Az életben a legfontosabb öröm a szeretet, az egymásnak örömet szerző emberi összetartozás.

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

(Tamási Áron)

A közelmúlt pozitív változásai révén, mind külsőségekben, mind szemléletmódban igyekeztünk megújulni. Nevelőtestületünk a szeptemberi értekezleten úgy döntött, hogy idén a népi hagyományok felelevenítésére, megőrzésére nagy súlyt fektetünk. Ezeknek a szárnypróbálgatásoknak a tapasztalatait szeretnénk majd hasznosítani további munkánkban. Így talán sikerül egy olyan arculatot kialakítani, amely vonzóvá, elismertté teszi óvodánkat.

Tudjuk jól, hogy számos óvoda tűzte zászlajára a hagyományápolást. Azzal is tisztában vagyunk, hogy más óvodákban már régebben, ötletesebben, hatékonyabban építik be oktató-nevelő munkájukba a népi hagyományokat. Talán abban is különbözünk ezektől az intézményektől, hogy több olyan speciális adottságunk van, amely nagy mértékben meghatározza, korlátozza lehetőségeinket. Ilyen pl. az óvoda épületének széttagoltsága, a középfokú óvónőképzés, az egyszerű 11 csoportban folyó munka.

Munkaközösségünk szeptemberben ütemtervet dolgozott ki, amelynek központi gondolata a hagyományörzés volt. Ennek első állomása az október 10-én tartott szüreti bál volt. E program megszervezéséhez, lebonyolításához sok segítséget kaptunk kollégáktól, szülőktől egyaránt. Mulatságunk kedves színfoltja volt, hogy kolléganőink közül sokan meglátogattak bennünket. Ezt a programot még több jeles nap megünneplése követte. Pl.: János nap, Lucázás stb. A kapcsolattartás rendszeressé és kölcsö-

nőssé vált. Mikuláskor a két épület óvónői kölcsönösen meglepték egymást és óvodásainkat egy csodálatos lírai dalszokorral, illetve hangszeres műsorral.

Mivel környékünkön – zömében – fiatal szülők élnek, fontos feladatunknak tartjuk, hogy velük is megismertessük a néphagyományokat. Ezért egy néphagyomány naptárt függesztettünk ki, amelyen folyamatosan feltüntetjük a jeles napokat, s azoknak eredetét, szokásait, mondókait, szállóigéit.

Mivel a néphagyományok jelentős része szorosan összefonódott az egyházi ünnepekkel – karácsony, gyertyaszentelő, húsvét stb. –, így a gyermekek bizonyos mértékig betekintést nyernek a Biblia világába is.

Az idén különös izgalommal vártuk február 2-át, gyertyaszentelő napját. Mi is gyertyát gyújtottunk, majd csoportról csoportra járva – „maci” fejdíszekben – mondókáztunk, énekeltünk. Az óvoda udvarán beköltöztünk a medvebarlangba, s megnéztük árnyékunkat. Másnap balázsoltunk, s finom mézesteát kortyolgattunk, orvosos játékot játszottunk.

Terveink között szerepel még a farsangi jelmezbál, Gergely napja, Gyümölcslő Boldogasszony napja, kiszézés, villózás, húsvét, fehérvasárnap, pünkösdi megünneplése. Szeretnénk ezekről a jeles napokról néhány fotót készíteni, s azokkal díszíteni óvodánkat.

A tapasztalatunk az, hogy mióta fokozott figyelmet fordítunk a hagyományápolásra, a csoportok közötti kapcsolat is szorosabb, s ez a közösségi érzés erősödését segíti elő.

„Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon. Ha rosszat ültetünk bele, megméltelyezük egész életére... S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik...” (Kodály Zoltán)

Farkas Mariann
óvodapedagógus
Napközi Otthonos Óvoda
Budapest, Bükky u. 9.

HÍREK A TÁRSAS KÖR ÉLETÉBŐL

A Társas Kör 1995. február hó 25-én megtartotta éves rendes közgyűlését. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta az elnöki beszámolót. Hangulatos tombola következett, melyen a BILLA Áruház ajándékait sorsoltuk ki vidám derűtség közepette. A közgyűlés helye a Gyékényes utcai közösségi ház volt. Mivel a felújított közösségi ház igen alkalmas összejöveteleink céljára, egyre több programot szervezünk a jövőben a Gyékényes úti házban.

Az idén is, az elmúlt évhez hasonlóan folytatjuk programjainkat, melyek néhány újabb típussal bővültek. Ilyen újabb rendezvény a vasárnapi zenedélután, mely első rendezvényét telt ház előtt tartotta, április 2-án.

A Társas Kör szervezésében három kirándulás lesz a közel jövőben, melyekre még lehet jelentkezni (nem tagoknak a részvételi díj 500 Ft-tal több):

- 1) Április 29-én és 30-án kétnapos autóbuszos kirándulást szervezünk Mariazellbe.
Útvonal: Budapest – Sopron – Mariazell – Budapest.
Részvételi díj: Társas Köri tagoknak 2950 Ft.
- 2) Május 27-én egynapos autóbuszos kirándulást teszünk Őskü, Veszprém, Herend, Zirc útvonalon. Ezek szervezője Sordélyi János.
Részvételi díj Társas Köri tagoknak 1000 Ft.
- 3) Június 10-án Budapest – Gödöllő – Máriabesnyő – Budapest útvonalon szervezünk gyalogos sétakirándulást. Ekkor nem autóbusszal, hanem HÉV-vel fogunk utazni. Szervezője Ilavszky István tagtársunk. Találkozás 1/2 8-kor a templom előtt.

A TÁRSAS KÖR SZERVEZÉSÉBEN ÁPRILIS 22-ÉN SZOMBATON 19 ÓRÁTÓL ZENÉS, TÁNCOS „BULI” LESZ A GYÉKÉNYES ÚTI KÖZÖSSÉGI HÁZBAN, MELYRE JEGYEK 100 FT-OS ÁRON IGÉNYELHETŐK A SZERVEZŐKTŐL. TÖBBEK KÖZÖTT FELLÉP A *BEATORLÓK* EGYÜTTES.

Kiss Gábor, elnök

ALBERTFALVA ISMÉT GAZDAGODOTT...

Albertfalva születését 1994. március 1-jén ünnepeltük meg először. Ekkor volt a község 175 éves. Ekkor történt az elhatározás, hogy minden év március 1-jén megemlékezzünk erről a kedves településről.

A szervezési munkát az ALBERTFALVI HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY ÉS ISKOLAMŰZEUM vállalta magára, és ma már kötelességének tartja, hogy minden évben bemutasson valamit a kutatómunka legfrissebb eredményeiből.

Így jött létre az új időszak kiállítás 1995. március 1-jére, melyet igen sok érdeklődő jelenlétében nyitottunk meg. A helyet a múzeum újonnan kialakított pincéje adta, mely a jövőben is méltó helye lesz az ilyen jellegű kiállításoknak.

E kiállítás gondolata már több mint húsz éve foglalkoztatott bennünket. 1973-ban kezdődött ugyanis Albertfalva Fő utcájának lebontása. Sajnos a hivatalos szervek nem örökítették meg azt a lebontás előtt, így a feledés homályába merült maga az utca, a házak. Még az volt a szerencse, hogy néhány lelkes albertfalvi lakos készített fényképeket a régi házakról, épületekről, leírta emlékeit, lerajzolta emléképeit a megsemmisített Fő utcáról. A múzeum vállalta azt a szerepet, hogy összegyűjtse ezt az igen értékes anyagot. A gondot az jelentette, hogy a fényképek minősége igen rossz volt, igen kevés házról volt egyedi fénykép, inkább egy-egy utcásor-részletet örökítettek meg az alkalmi fotósok. Ezekből – fénykép formájában – szinte lehetetlen volt a több mint nyolcvan ház képét elővarázsolni. Így született meg az a gondolat, hogy a házsorokat előbb bontsuk egyedekre, próbáljuk megállapítani volt tulajdonosukat, keressük meg őket, amennyiben még élnek, és eleveníttessük fel emlékeiket. Ebben a munkában volt nagy segítségemre Kocsisné Koleszár Judit és Györökné Bárdosy Magdolna. Kutatásaik a kerületen, sőt még az országhatáron kívülre is kiterjedtek, így igen értékes információkhoz jutottak. E munka után következett a házak egyedenkénti lerajzoltatása az említett okok miatt. Ezt Sajtos Gyula rajztanár végezte el művészi tökéletességgel. Az ő keze munkája révén zsugorodott össze az 1,1 km hosszú Fő utca öt méterre, és idézte fel a közel száz évvel ezelőtti állapotokat. Megállapodtunk ugyanis, hogy a századforduló körüli épületeket tüntetjük fel, illetve azt az állapotot, ahogy az épületek a végleges lebontás előtt

kinéztek. A műnek a végleges helyet biztosító állványzatot Müller Henrik és Sági László iskolagondnok alakította ki. Így nyugodtan elmondhatjuk, hogy ez kollektív munka volt, lelkes lokálpatrióták összefogása annak érdekében, hogy azok is láthassák a múltat, akik akkor még nem éltek itt, és azok is visszaidézhessék, akik már nem élnek itt.

Az utcarajzot kiegészíti egy a mai állapotokat tükröző fényképsor is. Ebből lehet látni, hogy a mai házak helyén valamikor milyen épületek álltak, ugyanis a két ház – a régi és a mai – egymás fölé nyert elhelyezést, a beazonosítás tehát könnyű. Érdekes lehet a ma itt lakóknak, hogy valamikor milyen ház állt mai lakásuk helyén. Kérdés, hogy milyen élményt nyújt azoknak, akik valamikor Albertfalván gyermekeskedtek, és a szép kis falusi házak helyén ma lakótelepi mamutházakat láthatnak. A látogatóknak jobban tetszett a régi, és ezen véleményüket sokan ki is nyilvánították. Természetesen ezen ma már nem lehet változtatni, viszont az ebből származó keserűség elviselésében sokat segíthet a kiállítás megtekintése, a múlt felidézése.

Az új időszaki kiállítások anyagi fedezetének előteremtéséhez a legtöbb albertfalvi üzem évek óta hozzájárul. A Szellőző Művek, az Albertfalvi Cérnázógyár és Öntödei Formázó és Segédanyagokat Gyártó Kft. mellé most felsorakozott a DUNALAKK és a CAOLA is. Reméljük, hogy a felsorolt üzemeken kívül még a többi is csatlakozni fog, és ezzel még gazdagabb élményhez fogjuk juttatni Albertfalva lakosságát.

A kiállítás megtekinthető minden kedden és csütörtökön 16 és 18 óra között. A látogató emellett még láthatja a múzeum több termék kiállítási anyagát is, ahol hű képet kap a mai Albertfalva helyén 2000 évvel ezelőtt táborozó rómaiak életéről, Albertfalva község fejlődéséről, az első albertfalvi iskola megszületéséről és történetéről. Külön helyet kapott egy borgyűjtemény is, mely közel 600 különböző borfajtát igyekszik bemutatni annak emlékére, hogy a mai Albertfalván valamikor szőlőtermelő vidék volt, virágzott a szőlőművelés és az ezt is kiszolgáló asztalosipar.

Beleznay Andor

Albertfalva Fő utcájának házai a századforduló környékén a Forgalmi teleptől a Kondorosi útig

Fő utca, páros oldal (a Duna felőli oldal)

1. Vörös Mihály fűszeres üzlete, épült: 1852-ben.
2. Csizmadia vendéglő, előtte Perlinovszky (magyarosítva Pohárnik) fűszeres üzlete.
3. Stübinger-telek.
4. Stübinger Olga háza.
5. Stübinger Gyula háza.
6. Bárd-villa.
7. Barbaró-ház, hús- és hentesüzlettel. Előtte Bischoff Márton régi háza, épült: 1824-ben.
8. Kakulvai-ház.
9. Ismeretlen.
10. Bereczki-ház.
11. Endresz-kocsmá.
12. Pulay-ház.
13. Till-telek, a rajta lévő ház leégett. Ez előtt lakott itt 1845-től Voditska Venczel, Albertfalva első tanítója.
14. Martinek-telek, a ház beljebb volt, benne a Zöldhordó, majd a Szarvas vendéglő kapott helyet.
15. Kéri-ház, előtte Hill József háza, épült: 1823-ban.
16. Itt nyílt meg 1925-ben a két szomszédos telek területén a Jókai utca, a mai Vegyész utca.
17. Gyurman-ház.
18. Lápossy-ház, később Virág-ház, épült: 1911-ben.
19. Varga-ház, eredetileg Gyurman-ház, tulajdonosa volt a község orvosa.
20. Glück-ház, eredetileg Héring József háza, épült: 1887-ben.
21. Láncház.
22. Winter-ház, később Siemel-ház, majd az ÁRPÁD KÖR székháza.
23. Rudolf-ház, melyet a tulajdonos 1866-ban vett meg. Eredetileg Wolf Mátyas háza, épült: 1826-ban.
24. Dörflinger-villa, épült: 1913-ban.
25. Horváth Jenő hentes háza.
26. Régi Kardos-ház.
27. Ábrahám-ház, később Községháza és posta.
28. Bisitskevich-ház (a ház tulajdonosa Albertfalvi Ferencre magyarosította a nevét), benne a cukrászdával, épült: 1835-ben.
29. Rozbora-ház, melynek tulajdonosa kisbíró volt, később Néhen-ház, épült: 1889-ben.
30. Holtsek-Gröber-ház, é.: 1898-ban.
31. Doffek-ház, később Glatz-ház, épült: 1841-ben.
32. Itt nyílt meg a Petőfi utca, a mai Építész utca.
33. Ismeretlen, később a ház helyén volt a KISPIAC.
34. Az új Községháza, majd a Geológiai Technikum, ma Általános Iskola.
35. Kincses-ház, átmenetileg az iskolának volt itt kihelyezett osztálya, épült: 1893-ban.
36. Csakajda-ház, épült: 1903-ban.
37. Régi Oroszlánvi-ház.
38. Laboranovits-ház, épült: 1890-ben.
39. LÖDEN-ház.
40. Keresztély János háza, melyben az első patika volt.
41. Zwilling-ház.
42. Stübinger-telek, melyen az a ház állt, melyben Simándy József született és asztalos mesterséget tanult ki. Ezt követően lett operaénekes.
43. Röck-ház, mely előzőleg Böckel Alajos háza volt, épült: 1834-ben.
44. Sinabeck fuvaros háza, előzőleg Zwilling-ház.

Fő utca, páratlan oldal

1. Bajza-ház, a féltetős részt Florovits Károly bérelte.
2. Hegedűs-villa.
3. Beregszászi öreg ház, Beregszászi Antal 1856-ban építtette.
4. Beregszászi új villaház: Beregszászi Matild villája.
5. Wagner-ház.
6. Menyhárt-ház.
7. Lorenz-ház, később Wiesler-ház, épült: 1890-ben.
8. Albertfalva első iskolája, tanítás 1828-tól.
9. Bischoff-ház, épült: 1890-ben.
10. Éterikus olajgyár (eszenciagyár).
11. Gumigyár, Dorogi Zsigmond tulajdona.
12. E zöld terület helyén nyílt meg az Árpád utca, ma Fonyód utca.
13. Régi Lánicz-ház, épült: 1890-ben, mai formájában új Wittmann-ház.
14. Szilber-ház üzlethelyiséggel, itt született Pálos Prüller István.
15. Krizsán-ház.
16. Osoha-ház.
17. Csakajda-ház, később Král-ház, épült: 1838-ban.
18. Kínál Sándor háza.
19. Kardhordó Gyula háza.
20. Tejfalussy István háza, építette Zwillingger fuvarozó.
21. Theisz-ház, épült: 1838-ban, a lebontás előtt még eredeti volt.
22. Schoffer-ház, később magyarosítva Somfai.
23. Öreg Wittmann-ház, egy részét Rudolf Sándorné fűszeres bérelte.
24. Czakó Textilgyár.
25. LCH Lakkgyár, a mai DUNALAKK.
26. Oroszlányi-ház.
27. Kínál János öreg háza, épült: 1838-ban.
28. Koppi-ház, később megvette Lechner Árpád, még később Unger-ház.
29. Szent Imre herceg utca, a mai Albertfalva utca.
30. Horváth vendéglő, később 1888-tól Szöllősi vendéglő, majd még később Csercsics vendéglő.
31. Veress Ignác régi háza, épült: 1855-ben.
32. Új Veress-ház.
33. Orbán-ház.
34. Ordasi-ház, majd Buzás-ház. Benne Buzás pék üzlete és Boldizsár vegyeskereskedése.
35. Borsai-Brunkala-ház és Grabsics vendéglő 1900-tól. Később Albert filmszínház, majd Szigeti mozi.
36. Stübinger-telek és ház, később László-villa.
37. Mahunka Alajos háza, épült: 1859-ben.
38. Matzky Ede régi háza, épült: 1868-ban.
39. Botos-ház, előtte a Laboranovits fogadalmi kereszt, melyet 1930-ban restaurált Bischoff Béla albertfalvi szobrász. A kereszt ma a plébánia mellett áll.
40. Laboranovits-ház, előbb Sziack-ház, épült: 1882-ben.
41. Strobl József háza, épült: 1830-ban. Később Csillag fuvaros háza.

PAPOK ALBERTFALVÁRÓL

Hatvan évvel ezelőtt – 1935. június 15-én – szentelte pappá Shvoy Lajos püspök atya az első Albertfalváról származó papot: ORBÁN GYÖRGY atyát. Jelenleg Székesfehérváron a Papi Otthonban nyugdíjasként él. Amint a közelmúltban látogatóinak mondta: ugyanabban a szobában lakik, amelyben kispapi éveit töltötte. Akkor 4 évig lakott ott a szentelésre készülve, most pedig ugyanabban a szobában az örök életre készül. Június folyamán templomunkban is köszönhetjük a gyémántmisés atyát, aki nagy szeretettel gondol Albertfalvára.

Albertfalváról hat papi hivatás indult, és a szentelési oltárnál részesültek a papi küldetésben. Közülük egy már az örökkévalóságba költözött, egy nyugdíjasként, ketten itthon és ketten külföldön munkálkodnak az Úr szőlőjében.

Papi, szerzetesi hivatás? Esztergomban tanul egy kispapunk, és a nyár folyamán egy fiatal a szerzetesi életre indul.

Kérjük továbbra is az aratás Urát!

Elsőáldozás, bérálás

Az elsőáldozás dátumai:

Don Bosco iskolásoknak

április 30-án, vasárnap 10⁰⁰ órakor;

Petőfi iskolásoknak

május 14-én, vasárnap 8³⁰ órakor.

és a Mezőkövesd útiaknak

A bérálás: május 20-án, szombaton 16⁰⁰ órakor.

Dr. Dékány Vilmos esztergomi segédpüspök úr jön.

Az iskola tetőterének megáldása

Április 28-án, pénteken délelőtt 11 órakor. Paskai László bíboros úr és Szegedi Ferenc polgármester úr részvételével.

TARTALOM

Valóban feltámadott

DR. VERBÉNYI ISTVÁN plébános	1
Pietà SZABÓ FERENC	2
Részesedés a húsvét misztériumában SZABÓ FERENC	3
Abortusz vagy túlnépesedés? K. P.	6
Isten-képünk fogyatékosága K. P.	7
Izraeli útinapló MADARAS GÁBOR	8
Ötven éve történt BÁRDOSY MAGDOLNA	15
Et resurrexit SÜMEGH LÁSZLÓ	16
Miért ítélezünk? RÓZSÁNÉ CIGÁNY ENIKŐ	19
425 éve született Pázmány Péter K. G.	20
PÁZMÁNY PÉTER: Mint kell a keresztyén leányt nevelni ..	21
Hagyományörzés a Bükköny utcai óvodában	
FARKAS MARIANN	24
Hírek a Társas Kör életéből KISS GÁBOR	27
Albertfalva ismét gazdagodott BELEZNAI ANDOR	28
Albertfalva Fő utcájának házai	30
Papok Albertfalváról	32
Hírek	32

ALBERTFALVI EGYHÁZKÖZSÉGI LEVÉL, 1995. HÚSVÉT

Kiadja az Albertfalvi Római Katolikus Egyházközség

1116 Budapest, XI. kerület Bükköny utca 3.

Felelős kiadó DR. VERBÉNYI ISTVÁN plébános

Tipográfiai terv, szedés és tördelés

TINTA Bt. 1116 Budapest, XI. kerület, Szatmárhegy utca 13.

Műszaki szerkesztő KISS GÁBOR

Technikai munkatárs TEMESI VIOLA

FELHÍVÁS !!!

**Májusban vagy júniusban jótékonyági
zenés műsor lesz a DON BOSCO ISKOLA javára.
Kérjük figyeljék plakátjainkat!**

A DON BOSCO ISKOLAALAPÍTVÁNY FELHÍVÁSA

Több mint három éve működik a DON BOSCO ISKOLAALAPÍTVÁNY. Az Alapítvány feladatai közé tartozik az Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és a rászoruló diákok támogatása, segítése. Az eddig befizetett támogatásokat ezúton is hálásan köszönjük a támogatók nevében is.

Az Alapítványon keresztül az Iskola a következő csekkszám számon támogatható: **MHB 315-12741**. Csekkek találhatók a templomban a szenteltvíz-tartó előtt, ill. a plébánián kérhetők. A támogatás összege az adóalapból levonható.

N Y O M D A

Felajánlja szabad kapacitását:

- PROSPEKTUSOK, PLAKÁTOK,
- BROSTÚRÁK, JEGYZETEK,
- KÖNYVEK,
- ÜGYKEZELÉSI NYOMTATVÁNYOK

egy vagy több színben történő elkészítésére, gyorsan és olcsón.

A/4-es, illetve A/4-esnél kisebb méretű nyomtatványok
készítése 1 vagy 2 oldalas kivitelben, jó minőségben,
APOSZTROF Bt.

1116 Budapest, Budaörsi út 1289. hrsz.

Telefon: 1 669 000 /135

Rekonstruált képek Albertfalva Fő utcájának házairól

Készítette a kiállításra: Sajtó Gyula

Kakulyai-ház (páros o. 8.)

Hegedűs-villa (páratlan o. 2.)

Tejfalussy-ház (páratlan o. 20.)

Bárd-villa (páros o. 6.)